

CO₂ voetafdruk 2023

Inleiding

Verduurzamen staat hoog op de politieke agenda. De provincie vraagt veel van haar inwoners, gemeenten en bedrijven. Dit kan niet zonder zelf het goede voorbeeld te geven. In september 2021 is dan ook de [CO₂-routekaart Provincie Utrecht \(2021-2030\)](#) vastgesteld. In dit stuk wordt beschreven hoe de provincie Utrecht als organisatie gaat werken aan de reductie van haar eigen CO₂-uitstoot. Een van de benoemde doelen is inzicht in de prestatie rondom de uitstoot van CO₂: de provinciale CO₂-voetafdruk.

In 2023 hebben we een reductie van 68% behaald ten opzichte van 2019

In 2019 heeft de provincie voor het eerst een CO₂-voetafdruk gemaakt van haar eigen organisatie. Hiermee wordt inzichtelijk gemaakt door welke activiteiten van de organisatie CO₂ wordt uitgestoten en hoeveel. Dit herhalen we vanaf 2023 jaarlijks, zodat we kunnen monitoren of de maatregelen die we uitvoeren het gewenste effect hebben. De voetafdruk over 2023 ligt nu voor.

De cijfers worden op twee verschillende manieren weer gegeven: 1) per scope en 2) per onderwerp. De toelichting zal dus deels overlappen. Afgelopen jaren heeft men veel geleerd van het uitvoeren van voetafdrukken van organisaties. Een belangrijke les is dat het werken in 'scopes' niet altijd even handig is. Er was veel discussie over wat nu onder welke scope viel. Ook als communicatiemiddel is het niet erg bruikbaar. Daarom is men overgestapt op uitstoot per onderwerp, te weten: energie, mobiliteit (zijnde het woon-werkverkeer en de dienstreizen), circulariteit, inkopen en handelen. Wij hebben daar het onderwerp 'domein mobiliteit' aan toegevoegd. Dit domein heeft zijn eigen aanpak, in de vorm van het [Koersdocument samen op weg naar duurzame infra](#). De overige uitstoot wordt aangepakt via het Uitvoeringsplan CO₂ routekaart 2023-2025 en het daarop volgende Uitvoeringsplan Provincie als Voorbeeld 2023. Bovendien wordt in de nog vast te stellen Utrechtse Klimaataanpak: Naar Netto Nul gewerkt met restdoelstellingen in plaats van reductiedoelstellingen. Dit betekent dat we toewerken naar een maximaal toegestaan CO₂ uitstoot, in plaats van een percentage van een nulmeting. Dit is makkelijker te bepalen per onderwerp, in plaats van per scope.

Pas op!

Ook bij het opstellen van de voetafdruk leren we door te doen. We worden iedere keer beter in het ophalen van data. In 2019 is veel gewerkt met aannames en is gekeken naar de data van Provincie Gelderland. De data over 2023 is al veel vollediger, maar nog zeker niet perfect. Ook is het mogelijk dat er een toename in plaats van een afname is te zien. Zo is het afval in 2023 toegenomen ten opzichte van 2019. Dit komt omdat op een aantal verdiepingen in het pand Oekraïense vluchtelingen wonen. Het is dan ook belangrijk om te kijken naar de toelichting op de cijfers en de duiding hiervan. Ook mist er nog steeds informatie, er wordt hard aan gewerkt om die informatie wel te kunnen leveren,. Dit zal gaandeweg steeds beter worden.

Doelen

In de CO₂-routekaart zijn reductiedoelstellingen opgenomen. De CO₂-uitstoot van de provincie zelf wordt volgens de prestatieladdermethodiek ingedeeld in drie scopes. Scope 1 betreft alle emissies die binnen de organisatie worden uitgestoten door installaties die in eigendom zijn van de organisatie. Scope 2 betreft indirecte emissies die samenhangen met de productie van ingekochte energie. In de CO₂-routekaart zijn de volgende doelen opgenomen voor scope 1 en 2:

2019	2023	2025	2027	2030
Nulmeting	25% reductie	50% reductie	75% reductie	100% reductie

De CO₂-uitstoot binnen deze scopes met 100% reduceren betekent: geen koudemiddelen meer, de voertuigen van de provincie rijden niet meer op brandstof, er wordt geen gas meer gebruikt en de stadswarmte en elektriciteit die wordt ingekocht veroorzaakt geen emissie.

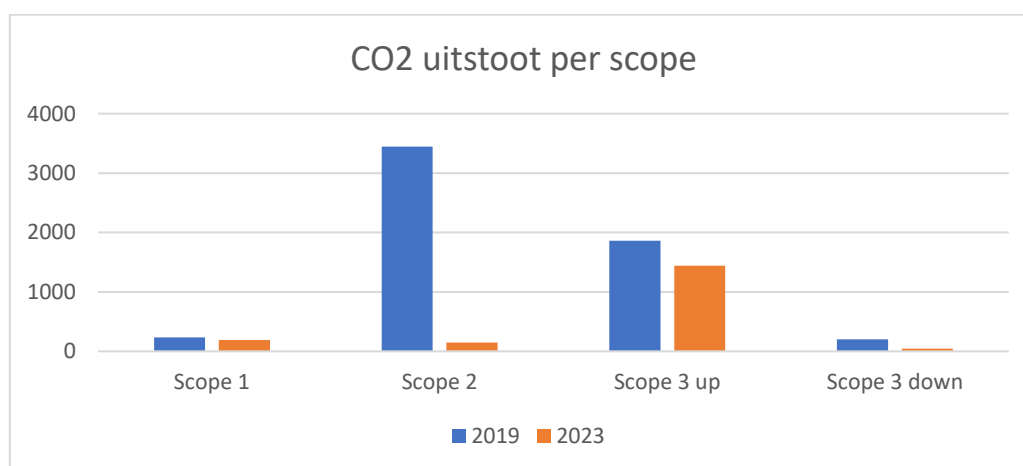
Scope 3 betreft alle overige indirecte emissies. In de CO₂-routekaart zijn de volgende doelen opgenomen voor deze scope:

2019	2023	2025	2027	2030
Nulmeting	12,5% reductie	50% reductie	62,5% reductie	75% reductie

Het met 75% reduceren van de CO₂-uitstoot binnen deze scope betekent driekwart minder: brandstof voor woon-werk verkeer en dienstreizen, afval, papier en CO₂-uitstoot vanwege inkoop, zoals ICT, kantoorartikelen en meubilair.

1) Indeling in scopes

Hieronder is per scope de voortgang inzichtelijk gemaakt.

Toelichting

Uit bovenstaande tabel blijkt duidelijk dat er in scopes 1, 2 en 3 een afname is van CO₂-uitstoot. In totaal is er een afname van 68% gerealiseerd ten opzichte van 2019. Hierbij zijn de onderwerpen vergeleken met de onderwerpen die in 2019 daadwerkelijk zijn gemeten.

Scope 1

Binnen scope 1 wordt de CO₂-uitstoot vanwege koelmiddelen, brandstof van eigen vervoersmiddelen, ingekochte grondstoffen (zoals diesel en benzine) inzichtelijk gemaakt. In deze scope is een afname van 19% gerealiseerd. Dit komt omdat de panden van het aardgas zijn gehaald, met uitzondering van een heater op paushuize. De doelstelling van 25% reductie voor scope 1 is voor 2023 niet gehaald. De meeste uitstoot in deze scope wordt veroorzaakt vanwege de brandstof van de auto's van domein mobiliteit. In 2025 zullen deze auto's vervangen worden, waardoor een grote slag geslagen kan worden.

Scope 2

Binnen scope 2 wordt de CO₂-uitstoot vanwege elektriciteit en stadswarmte inzichtelijk gemaakt. In deze scope is een afname van 96% gerealiseerd. De doelstelling van 25% reductie is voor 2023 ruimschoots gehaald. Dit komt omdat de energie groen wordt ingekocht, aan de hand van [GvO certificaten](#). Daarom wordt er vanwege energieverbruik geen CO₂-uitstoot meer veroorzaakt. Na het verduurzamen van het pand zal er hoogstwaarschijnlijk minder gebruik gemaakt worden van het warmtenet, waardoor de uitstoot vanwege scope 2 verder zal dalen. Bovendien zal de bron van het warmtenet verduurzaamt worden, waardoor de CO₂-uitstoot nog verder afneemt.

Scope 3 up

Binnen scope 3 up wordt de CO₂-uitstoot vanwege dienstreizen, woon-werkverkeer, ingekochte goederen (schoonmaakmiddelen, kantoorartikelen en drukwerk) en grondstoffen (water en stroom), afval, gehuurde panden en kapitaalgoederen (ICT, meubels) inzichtelijk gemaakt. In deze scope is een afname van 20%

gerealiseerd. De doelstelling van 12,5% reductie is voor 2023 ruimschoots gehaald. Dit komt vooral omdat het woon-werkverkeer drastisch is afgenomen, vanwege de mogelijkheid voor medewerkers om thuis te werken.

Scope 3 down

Binnen scope 3 down wordt de CO₂-uitstoot vanwege de post, verhuurde faciliteiten en zwerfafval langs de wegen inzichtelijk gemaakt. In deze scope is een afname van 77 % gerealiseerd. De doelstelling van 12,5% reductie is voor 2023 ruimschoots gehaald. Dit komt vooral omdat er minder zwerfafval langs de wegen wordt opgehaald.

2) Per onderwerp

Hieronder is per onderwerp de voortgang inzichtelijk gemaakt.

Energie	2019	2023	Afname/toename	Afname/ toename in %
Koelmiddelen panden	17	2	-15	-88%
Aardgas	71	0	-71	-100%
Propan	7	0	-7	-100%
Elektriciteit	3.053	0	-3053	-100%
Stadswarmte	391	148	-243	-62%
Water	1	4	+3	+400%
Gehuurde faciliteiten	<i>Niet gemeten</i>	2	-	-
Verhuurde faciliteiten	<i>Niet gemeten</i>	339	-	-
Totaal	3.540	503	-3.037	-85%

Toelichting energie

Het onderwerp 'energie' betreft de zeven panden van de provincie Utrecht. De grote reductie van CO₂ komt omdat er geen aardgas (met uitzondering van een heater op paushuize) meer wordt gebruikt en omdat de energie op dit moment groen wordt ingekocht aan de hand van [GvO certificaten](#). Daarom wordt er vanwege energieverbruik geen CO₂-uitstoot meer veroorzaakt. Na het verduurzamen van het pand zal er hoogstwaarschijnlijk minder gebruik gemaakt worden van het warmtenet, waardoor de uitstoot op dit onderwerp nog verder zal dalen. Bovendien zal de bron van het warmtenet worden verduurzaamd, waardoor de uitstoot nog verder afneemt.

Mobiliteit	2019	2023	Afname/toename	Afname/ toename in %
Dienstreizen auto	1	105	+104	+105%
Dienstreizen OV	8	24	+16	+300%
Dienstreizen vliegtuig	19	0	-19	-100%
Woon-werkverkeer	772	367	-405	-52%
Woon-werkverkeer inhuur	537	226	-311	-58%
Brandstof eigen vervoersmiddelen	141	0	-141	-100%
Totaal	1.478	722	-756	-51%

Toelichting Mobiliteit

We zien een duidelijke daling in het woon-werkverkeer, maar een hoge toename in de dienstreizen met de eigen auto. Een belangrijke oorzaak hiervan is dat sinds corona veel meer thuis wordt gewerkt. De werknemers pakken daardoor sneller hun eigen auto om naar een afspraak te gaan, in plaats van de auto's van de provincie. In totaal is er sprake van een afname van CO₂ uitstoot. De auto's die voor alle werknemers beschikbaar zijn, zijn inmiddels helemaal elektrisch.

Domein Mobiliteit	2019	2023	Afname/toename	Afname/ toename in %
Koelmiddelen trams	<i>Niet gemeten</i>	31	-	-
Eigen vervoersmiddelen	141	153	+12	+9%
Diesel generator	<i>niet gemeten</i>	6	-	-
Strooizout	301	326	+25	+8%
Aanbestede werken	<i>Niet gemeten</i>	5.316	-	-
Concessies	<i>Niet gemeten</i>	20.472	-	-
Zwerfafval	202	45	-157	-78%
Totaal		26.349		

Toelichting domein Mobiliteit

Over 2023 zijn een aantal onderwerpen nieuw meegenomen in de voetafdruk. Het gaat vooral om onderwerpen vanuit domein mobiliteit, welke onder scope 3 up vallen. Omdat er voor wat betreft deze onderwerpen geen data over 2019 is, wordt dit niet meegenomen in het overzicht van de scopes en wordt ook geen totaalvergelijking gemaakt.

Circulariteit	2019	2023	Afname/toename	Afname/ toename in %
Afval eigen organisatie	121	233	+112	+93%

Toelichting Circulariteit

Volgens de voetafdruk methodiek wordt binnen circulariteit gekeken naar het afval van de eigen organisatie. In het Uitvoeringsplan Provincie als Voorbeeld 2024 is er voor gekozen het thema circulaire samenleving uit te breiden naar meer grondstoffen, zodat een beter inzicht ontstaat. De CO₂ uitstoot vanwege het afval is toegenomen ten opzichte van 2019. Dit komt voornamelijk omdat in het pand Oekraïense vluchtelingen worden opgevangen. Dit was in 2019 nog niet het geval.

Inkopen	2019	2023	Afname/toename	Afname/ toename in %
Ingekochte goederen (schoonmaakmiddelen, kantoorartikelen en papier)	100	3	-97	-97%
Kapitaalgoederen (ICT, meubels)	51	151	+100	+296%
Totaal	151	154	+3	+2%

Toelichting inkopen

Vooraf in de aanschaf van ICT middelen is een toename te zien. Dit komt onder andere door de provinciale verkiezingen en het aantal nieuwe statenleden. Omdat de aantallen van afgelopen jaren niet inzichtelijk zijn, is het niet mogelijk op de ICT middelen te spreiden over de levensduur. Dit kan over enkele jaren wel. Deze post zal dus per jaar fluctueren.

Uiteraard is dit niet alles wat de provincie inkoop. Er wordt gewerkt aan beter inzicht van aanbestedingen en andere aankopen. Dit is echter nog een ontwikkelpunt.

Handelen	2019	2023	Afname/toename	Afname/ toename in %
Post	2	1	-1	-50%
Data	<i>Niet gemeten</i>	12	-	-
Totaal		13		

Toelichting handelen

Het gebruik van post is iets af genomen. Deze trend zien we ook landelijk.

We hebben dit jaar voor het eerst inzichtelijk gemaakt hoeveel CO₂ wordt uitgestoten vanwege dataopslag. De provincie Utrecht is de eerste provincie die dit doet. Mailverkeer hebben we nog niet mee kunnen nemen. Dit getal is gebaseerd op de aanname dat vanwege 1 TB, 97,2 gram CO₂ wordt uitgestoten. De komende tijd wordt getoetst of de aanname klopt en wordt uitgezocht hoeveel TB er vanwege mailverkeer wordt

veroorzaakt. Deze data wordt nog niet meegenomen in het uitvoeringsplan Provincie als Voorbeeld, omdat dit nog te onzeker is.

Conclusie

Naar aanleiding van bovenstaande kunnen een aantal conclusies worden getrokken:

1. In totaal is er een afname van 68% gerealiseerd de afgelopen jaren.
2. De data is vele malen beter en vollediger dan in 2019. Vooral op het gebied van Domein mobiliteit, Inkoop en dataopslag zijn echter nog verbeteringen te behalen.
3. Het is aan te raden nieuwe doelstellingen voor de eigen organisatie te bepalen voor het thema klimaatmitigatie, waarbij gekeken wordt naar onderwerpen in plaats van scopes en naar restdoelstellingen in plaats van afnames ten opzichte van een nulmeting.